

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní Mgr. Darinou Michorovou ve věci

žalobce: **G. K.**
zastoupeného JUDr. Petrem Adámkem, advokátem
sídlem Jeseniova 837/10, 130 00 Praha 3

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad Štolou 3, Poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2020, čj. OAM-434/ZA-ZA11-ZA21-2020

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, ze dne 3. 9. 2020, čj. OAM-434/ZA-ZA11-ZA21-2020, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen žalobci uhradit náhradu nákladů řízení ve výši 6.800 Kč k rukám zástupce žalobce, JUDr. Petra Adámka, advokáta, do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou k Městskému soudu v Praze domáhal zrušení shora specifikovaného rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný zamítl jeho žádost

o mezinárodní ochranu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

2. Žalobce předně v žalobě zopakoval, že svou žádost o mezinárodní ochranu podával z důvodu, že na Ukrajině je pronásledován pro své náboženské přesvědčení jako člen církve Menonnitské. V žalobě namítl, že v jeho případě nelze Gruzii považovat za bezpečnou zemi původu. Žalobce na území Gruzie dokonce nežije od roku 1992, kdy tam došlo k válečnému konfliktu. Žalobce trvale žije již 18 let na Ukrajině, kde má manželku a tři nezletilé děti, všichni občané Ukrajiny. Odůvodnění ve vztahu k Ukrajině se však v napadeném rozhodnutí vůbec nenachází a žalovaný chce žalobce přesto navrátit do Gruzie, kde žalobce nemá žádné zázemí, ani tam nemůže žít jeho rodina.
3. Žalobce dále namítl nezákonnost aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť rozhodnutí se opírá pouze o odůvodnění, že Gruzie je bezpečnou zemí původu. Žalovaný však nepracuje prakticky se žádnými informacemi o zemi původu; jediným podkladem pro rozhodnutí je zpráva Hodnocení Gruzie jako bezpečné země původu z dubna 2019, která se týká obecných informací a nijak nesouvisí s důvody žalobcoví žádosti. Uvedená zpráva byla navíc vypracovaná žalovaným pro účely zařazení uvedené země do seznamu bezpečných zemí, nikoliv pro účely individuálního posuzování žádostí o mezinárodní ochranu. Dle názoru žalobce měl žalovaný posoudit a vypracovat stav na Ukrajině, a to ve vztahu k menonnitské církvi. S odkazem na § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“) a na rozsudek Nejvyššího správního soudu (NSS) sp. zn. 5 Azs 66/2008, žalobce upozornil na povinnost žalovaného zjistit skutkový stav bez důvodných pochybností. Dodal, že má za to, že svojí část důkazního břemene unesl poskytnutím věrohodné výpovědi, kterou žalovaný nijak nezpochybnil. Z postupu žalovaného je dle názoru žalobce zřejmé, že vůbec neměl v úmyslu posuzovat individuální důvody žádosti žalobce. Žalobce však uvedl relevantní skutečnosti, kterými se žalovaný měl řádně zabývat, to však neučinil.
4. V napadeném rozhodnutí dále chybí závěry o tom, zda by se právům žalobce mohlo dostat ochrany ze strany příslušných státních orgánů, a není ani nijak patrné, že by žalovaný v tomto ohledu vedl dokazování. K tomu žalobce odkázal na rozsudek NSS sp. zn. 6 Azs 74/2009 a sp. zn. 4 Azs 146/2006. Žalobce proto shrnul, že skutkový stav nebyl dostatečně zjištěn a žalovaný postupoval v jeho případě nezákonně, neboť si neopatřil dostatečné množství aktuálních a relevantních informací o zemi původu žalobce a zároveň nepřihlédl ke všemu, co žalobce v řízení tvrdil nebo vyšlo najevo.
5. Žalobce navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě upozornil na skutečnost, že důvodem pro podání žádosti žalobce o mezinárodní ochranu byla obava z negativních reakcí za to, že na Ukrajině hovoří rusky a svou víru propaguje v ruském jazyce. Zdůraznil přitom, že žalobce je státním příslušníkem Gruzie, proto i jeho žádost je posuzována ve vztahu k této zemi, nikoliv k Ukrajině. Odkázal též na skutečnosti tvrzené žalobcem v průběhu pohovoru k žádosti, zejména na tvrzení, že žalobce výslovně uvedl, že v případě návratu do Gruzie mu žádné nebezpečí nehrozí, a dále jeho tvrzení ohledně důvodů, pro které přicestoval do

ČR. Skutečnost, že žalobce v zemi svého původu nebyl více než 20 let, sama o sobě nepředstavuje důvod pro udělení mezinárodní ochrany.

7. Dále žalovaný popřel, že by vycházel pouze z jediné informace o zemi původu, naopak, podkladem pro jeho rozhodnutí byla také zpráva IOM o Gruzii za rok 2019. Na základě informací plynoucích z této zprávy rozhodně nelze dle názoru žalovaného konstatovat, že by žalobci byla příslušnými gruzínskými orgány odmítnuta ochrana, nebo že by tato země nebyla schopna nebo ochotna tuto ochranu žalobci poskytnout. Žalovaný upozornil, že žalobce měl možnost se k těmto podkladům vyjádřit, kdy při této příležitosti prohlásil, že s obsahem podkladů se seznámit nechce a nenavrhuje ani jejich doplnění. Žalovaný odkázal též na rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 34 Az 19/2019. Dle názoru žalovaného žalobce využívá své žádosti jako prostředek k prosté legalizaci svého pobytu v ČR. Žalovaný setrval na správnosti a zákonnosti svého rozhodnutí.
8. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu zamítl.

III. Obsah správního spisu

9. Ze správního spisu vyplynuly následující pro věc podstatné skutečnosti. Dne 16. 7. 2020 podal žalobce žádost o mezinárodní ochranu v přijímacím středisku Zastávka.
10. V poskytnutí údajů k žádosti ze dne 29. 7. 2020 žalobce za účasti tlumočnice do jazyka ruského uvedl, že se narodil v X, v Gruzii, je menonitského náboženského přesvědčení, nikdy nebyl politicky aktivní. V současnosti žije na Ukrajině, v Kyjevské oblasti, kde má od roku 2005 udělen trvalý pobyt, s manželkou, státní příslušnicí Ukrajiny, a s jejich třemi dětmi (roky narození 1993, 2000, 2008), kteří jsou také státními občany Ukrajiny. Z Ukrajiny vycestoval dne 5. 1. 2020 mikrobusem přes Maďarsko a Slovensko. Cestovní pas předal neznámému člověku, který mu měl zajistit zpáteční jízdenku na Ukrajinu, ten se však opil, odjel a cestovní pas mu již nevrátil. K důvodům své žádosti stručně uvedl, že na Ukrajině měl problémy s ostatními spoluvěřícími kvůli tomu, že mluví na shromážděních rusky, jiné důvody nemá.
11. Téhož dne proběhl se žalobcem za účasti tlumočnice do jazyka ruského pohovor k žádosti, z něhož nad rámec údajů poskytnutých ke své žádosti uvedl, že pochází z Abcházie, kde žil do roku 1987. Poté začal studovat v Petrohradě na vojenské akademii, studium přerušil a v roce 1988 nastoupil vojenskou službu v Německu, kde byl 2 roky, poté se vrátil do Abcházie, a když začala válka v roce 1992, odjel se ženou na Ukrajinu. V Abcházii byl naposled v roce 1992, nikoho tam již nemá. Do roku 1999 se do Gruzie opakovaně vracel, žádné problémy se státními orgány tam neměl. Kromě údajů a informací k jeho působení v Menonitské církvi, žalobce v pohovoru k žádosti uvedl, že problémy začaly asi před třemi lety, kdy začal s propagací své víry v ruštině, což se nelíbilo některým jeho bratrům; s negativními reakcemi se setkával na benzínce, v obchodě, v zaměstnání nebo při propagaci víry. Ukrajinštinu tak dobře ale neovládá. Při řešení těchto problémů neviděl důvod se obracet na státní orgány, řešil tyto incidenty vždy sám rozhovorem a vysvětlováním. Kdyby se vrátil na místo svého bydliště na Ukrajině, cítil by se jako člověk druhé nebo spíše třetí kategorie. K dotazu správního orgánu uvedl, že uvažoval i o přesídlení v rámci Ukrajiny, ale je to složité, přestěhovat celou rodinu a najít si bydlení. Do Abcházie, která je jeho domovem se vrátit nemůže, a zbytek Gruzie je pro něj cizí země.

Děti jsou občané Ukrajiny, mají tam domov, v Gruzii již nikoho nemají. V případě návratu do Gruzie na území, které je pod kontrolou vlády, mu žádné nebezpečí nehrozí, ale nikdy tam nežil. V ČR by chtěl pracovat a časem sem přestěhovat také svou rodinu. Jiné důvody své žádosti nemá, ani nechce uvést žádné další skutečnosti či podklady, které by měl správní orgán vzít v úvahu.

12. Ve správním spise jsou založeny tyto informace o zemi původu žalobce: (i) informace Ministerstva vnitra ČR, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „OAMP“) ze dne 15. 7. 2019, Ukrajina. Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu, stav: červenec 2020, (ii) překlad zprávy Mezinárodní organizace pro migraci (IOM) 2019. Údaje o zemi Gruzie, z 21. 5. 2020.
13. Dále je součástí správního spisu protokol o seznámení se s podklady pro rozhodnutí ze dne 6. 8. 2020, z něhož vyplývá, že žalobce k výslovnému dotazu správního orgánu uvedl, že se s obsahem podkladů pro rozhodnutí ve věci seznámit nechce, nenavrhuje žádné doplnění podkladů a ani nechce uvést další skutečnosti či nové informace, které by měl správní orgán při posuzování jeho žádosti vzít v úvahu.
14. Dne 3. 9. 2020 vydal žalovaný napadené rozhodnutí, které nabylo právní moci dne 24. 9. 2020.

IV. Posouzení věci Městským soudem v Praze

15. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)], s přihlédnutím k čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013, o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (tzv. procedurální směrnice). Soud k projednání věci nařídil ústní jednání za účasti ustanovené tlumočnice do jazyka ruského, neboť žalobce takové projednání věci výslovně požadoval (viz č. 1. 23 soudního spisu), nejprve na den 20. 9. 2021, které posléze odročil na den 25. 10. 2021, neboť soud neměl vykázano doručení původního předvolání žalobce k jednání.
16. Po konfrontaci žalobních námitek s obsahem správního spisu, zejména s obsahem napadeného rozhodnutí, a po provedeném jednání soud dospěl k závěru, že žaloba je **důvodná**.
17. Při jednání žalobce prohlásil, že ustanovené tlumočnicki rozumí dobře. Oba účastníci řízení při jednání setrvali na svých stanoviscích a procesních návrzích. Žalobce k prokázání svých tvrzení navrhl svůj vlastní výslech, který soud provedl při jednání dne 25. 10. 2021, a dále provedení důkazu listinami, jednak listinou ze dne 22. 10. 2021 vydanou konzulkou Velvyslanectví Gruzie v ČR, a dále listinami, které žalobce ještě neměl k dispozici, čeká na jejich vydání velvyslanectvím, a za tím účelem navrhl přerušení řízení před soudem.
18. Z provedeného výslechu žalobce vyplynulo, že v devadesátých letech minulého století, kdy probíhal ozbrojený národnostní konflikt v Abcházii, byl žalobce fyzicky napaden při rabování nacionalistů u sousedů a musel být operován a posléze převezen vrtulníkem na Ukrajinu. Byly zajaty jeho matka a sestřenice, které poté žalobce vykoupil ze zajetí za peníze, které získal prodejem svého podnikání a půjčkami od známých v celkové výši 1,5

mil. rublů. Poté se do Gruzie vrátil, pracoval v armádě, kde sloužil dva roky v důstojnické funkci na základně ve vesnici Koda poblíž Tbilisi, kde bydlel ve dvoupokojovém služebním bytě, poté odešel kvůli malému platu, a rok bydlel přímo v Tbilisi, u rodiny – sestry své babičky, a pracoval jako ochranka v kasině. Následně byli s manželkou nuceni odjet na Ukrajinu, protože byl rusky mluvící, od roku 1999 do Gruzie nejezdí. K víře přišel na Ukrajině a vstoupil do ní v roce 2007. Jeho okolí se to nelíbilo. Problémy nastaly v roce 2019, protože v roce 2014 došlo na Ukrajině k převratu a konfliktům na Krymu, Doněcku a Luhansku, což vyvolávalo nacionalistické nálady. Žalobce žil v centru Ukrajiny, jeho děti byly za jeho jazyk často vystavovány násilí ze strany spolužáků, sám žalobce utřel jednu ránu u kázání, se státními orgány však tyto konflikty neřešil.

19. K výslovnému dotazu soudu, proč uvedené skutečnosti netvrdil již při svém pohovoru k žádosti, žalobce uvedl, že se jej na to nikdo neptal, on sám pak podklady ani rozhodnutí nečetl pozorně a teprve teď si všiml, že rozhodnutí se netýkalo Abcházie. Sám vysvětloval své problémy, které pociťoval na Ukrajině (špatné vztahy a vyhrůžky), proto nemluvil o Gruzii, avšak vždy říkal, že se narodil v Abcházii, to si uvědomil až zpětně. Do ČR přijel za svým kamarádem Osvaldem, který mu poradil, ať požádá o azyl.
20. Z předložené listiny ze dne 22. 10. 2021, čj. 25848-67, kterou soud provedl při jednání dne 25. 10. 2021, vyplynulo, že jde o kopii potvrzení velvyslanectví Gruzie v ČR, že žalobce podal žádost dne 29. 9. 2021 (*tedy necelý měsíc před jednáním soudu – pozn. soudu*), k zjištění jeho statutu vnitřně vysídlené osoby. Dále je v listině uvedeno, že žalobci bude příslušné potvrzení vydáno po obdržení odpovědi od příslušných orgánů Gruzie.
21. Návrhy dalších důkazů v podobě listin, které žalobce v souvislosti se svou žádostí uvedenou v předchozím bodě teprve očekává, včetně návrhu na přerušení řízení, však soud zamítl, neboť nejsou nezbytně nutné k posouzení věci soudem a s ohledem na obsah správního spisu tedy nadbytečné. Soud předně vycházel z pravidla stanoveného v § 75 odst. 1 s. ř. s., podle kterého soud při přezkoumávání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. V průběhu správního řízení žalobce nijak své gruzínské státní občanství nepochybně neopouštěl a v dané době ani neověřoval svůj statut na zastupitelském úřadu Gruzie v ČR. V tomto ohledu tedy soud dává zapravdu žalovanému, že žalobce jaksi svou vlastní liknavostí při líčení svého azylového příběhu a rozhodných skutečností způsobil, že žalovaný neměl pochybnosti o jeho státním občanství či jeho statutu. Důkazní návrhy učiněné žalobcem v řízení před soudem však nejsou pro řešení či hodnocení žádosti žalobce o mezinárodní ochranu zcela bez významu, a to zejména z hlediska vlivu na závěr o splnění podmínek pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Protože však soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná z jiného důvodu, a to že žalovaný se nikterak nevěnoval blíže otázce, zda žalobci jakožto osobě pocházející z Abcházie, nehrozí v Gruzii nebezpečí pronásledování nebo vážné újmy, soud sám tyto důkazy neprováděl ani neověřoval, neboť by v první řadě měly být předmětem dokazování a vyjasňování v rámci správního řízení. Z tohoto důvodu soud nevyhověl ani návrhu na přerušení řízení do vydání listin, o které žalobce požádal na zastupitelském úřadu.
22. Při posuzování věci vycházel soud z následující právní úpravy.

23. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že *[j]ako zjevně nedůvodná se zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.*
24. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely zákona o azylu považuje za bezpečnou zemi původu *stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, 1. ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, 2. který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo 14a, 3. který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a 4. který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.*
25. Podle § 2 bodu 7. vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, v rozhodném znění (dále též jen „vyhláška č. 328/2015“), Česká republika považuje Gruzii, s výjimkou Abcházie a Jižní Osetie, za bezpečnou zemi původu.
26. Podle § 3 správního řádu *[n]evyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
27. Podle § 68 odst. 3 správního řádu *[v] odůvodnění se uvedou důvody výroku nebo výroků rozhodnutí, podklady pro jeho vydání, úvahy, kterými se správní orgán řídil při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, a informace o tom, jak se správní orgán vypořádal s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí. V případě, že podkladem rozhodnutí jsou písemnosti a záznamy, které jsou za podmínek v § 17 odst. 3 uchovávány odděleně mimo spis, v odůvodnění rozhodnutí se na tyto podklady odkáže takovým způsobem, aby nebyl zmařen účel jejich utajení; není-li to možné, uvedou se v odůvodnění rozhodnutí pouze v obecné rovině skutečnosti, které z těchto podkladů vyplývají.*
28. Země původu žalobce, tj. Gruzie, se ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a § 2 bod 7 vyhlášky č. 328/2015 Sb., považuje za bezpečnou zemi původu, kromě některých výslovně uvedených částí, mimo jiné též oblasti Abcházie. Pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli (viz např. usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29). Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.
29. Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr NSS vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné*

země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...) [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“

30. Nejvyšší správní soud se k institutu zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu žadatele pocházejícího z bezpečné země pro zjevnou nedůvodnost opakovaně vyjádřil a jeho judikatura je v tomto ohledu konstantní. V nedávném usnesení ze dne 8. 10. 2020, čj. 10 Azs 232/2020-32, NSS vyslovil, že „pokud žadatel o mezinárodní ochranu pochází z bezpečné země, u které se předpokládá, že neporušuje práva vlastních občanů a dodržuje mezinárodní závazky, leží hlavní odpovědnost na prokázání opaku právě na žadateli [...]. Pokud se tedy udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti podle zákona o azylu.“ (obdobně viz též rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, č. 1749/2009 Sb. NSS, či usnesení ze dne 23. 9. 2020, čj. 6 Azs 209/2020-29, ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-34, ze dne 30. 9. 2020, čj. 9 Azs 185/2020-30, ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68, a další).
31. V řízení s žadatelem z bezpečné země původu, který nedoloží, že v jeho případě tuto zemi nelze za bezpečnou považovat pak „podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona.“ (viz usnesení NSS ze dne 11. 11. 2020, čj. 6 Azs 240/2020-36, obdobně též viz rozsudek NSS ze dne 14. 6. 2006, čj. 3 Azs 208/2005-50, či usnesení ze dne 24. 9. 2020, čj. 1 Azs 49/2020-32, ze dne 24. 11. 2020, čj. 4 Azs 229/2020-34, nebo ze dne 4. 12. 2020, čj. 3 Azs 129/2020-68).
32. Dle názoru soudu nebyly v projednávaném případě dány podmínky pro aplikaci § 16 odst. 2 zákona o azylu. Žalobce totiž pochází z Abcházie, která není dle vyhlášky č. 328/2015 Sb. považována za bezpečnou část Gruzie. Tuto skutečnost žalobce uváděl od počátku (viz údaj číslo 8 v poskytnutí údajů k žádosti ze dne 29. 7. 2020 a protokol o pohovoru k žádosti ze dne 29. 7. 2020, hned v první odpovědi, kde žalobce shodně uvedl, že se narodil v Suchumi, která leží v Abcházii).
33. Žalovaný se při projednání žádosti žalobce zaměřil na Gruzii, nikoliv na Ukrajinu, ve vztahu ke které posuzoval podmínky umožňující návrat žalobce, neboť žalobce netvrdil, že je bez státní příslušnosti, naopak, po celou dobu tvrdil, že je gruzínské státní příslušnosti. Soud proto nemá výtky k tomuto postupu žalovaného, a žalobní námitky vztahující se výhradně k nesouhlasu žalobce s tím, že jeho žádost byla hodnocena pouze ve vztahu k podmínkám panujícím na Ukrajině, by tak bylo lze považovat za nedůvodné a irelevantní. K tomu lze odkázat například na rozsudek NSS ze dne 25. 11. 2010, čj. 6 Azs

29/2010-85, podle kterého „[m]á-li žadatel o mezinárodní ochranu státní občanství jedné země a místo posledního trvalého bydliště v jiné zemi, je při posuzování pronásledování (§12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu) nebo vážné újmy (§14a téhož zákona) primárně relevantní země státního občanství žadatele. Země posledního trvalého bydliště se ve vztahu k azylu i k doplňkové ochraně zkoumá, jde-li o osoby bez státního občanství.“

34. V rozsudku ze dne 3. 8. 2006, čj. 6 Azs 307/2005-87, NSS dále konstatoval, že „[a]zylové zákonodárství vyžaduje, aby k „pronásledování“ došlo na území státu, jehož má žadatel občanství, neboť nutnou podmínkou je, že na takovémto území má stát svého občana ochránit, pokud k útokům na jeho integritu dochází ze strany jakýchkoli osob.“ Pokud jde o doplňkovou ochranu, z §14a odst. 1 zákona o azylu jednoznačně vyplývá, že hrozba vážné újmy se posuzuje ve vztahu ke „státu, jehož je [žadatel] státním občanem“ respektive ve vztahu k státu „posledního trvalého bydliště“, jde-li o osobu bez státního občanství. Uvedená úprava vychází ze směrnice 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany, (dále jen „kvalifikační směrnice“), která určuje „zemi původu“ jednotně pro posuzování možného udělení azylu i doplňkové ochrany. Podle čl. 2 písm. k) kvalifikační směrnice je zemí původu jedna nebo více zemí, jejichž státní příslušnost žadatel má, nebo v případě osoby bez státní příslušnosti jedna nebo více zemí dosavadního pobytu žadatele. Kvalifikační směrnice v definici uprchlíka [čl. 2 písm. c)] i osoby, která má nárok na podpůrnou ochranu [čl. 2 písm. e)], jako relevantní zemi, ve vztahu k níž se má posuzovat hrozba pronásledování či vážné újmy, uvádí „zemi původu“, jak je definovaná v citovaném čl. 2 písm. k) kvalifikační směrnice. Situaci v zemi „dosavadního pobytu“ je tedy žalovaný povinen zkoumat pouze, jde-li o osobu bez státního občanství.
35. V průběhu správního řízení tak nedošlo ke zpochybnění státního občanství žalobce. Na druhou stranu nelze pominout skutečnost, že žalovaný měl již v průběhu správního řízení informaci, že žalobce nepochází z bezpečné části své země původu, ale z Abcházie, avšak nečinil kroky k prokazování bezpečného návratu žalobce do této části země, proto bylo dle názoru soudu na žalovaném, aby se dále touto skutečností podrobněji zabýval, a aby dostatečně přesvědčivě na základě k tomu aktuálních a dostatečných podkladů o Abcházii odůvodnil, zda má žalobce a za jakých podmínek možnost vnitřního přesídlení, a zda mu gruzínské státní orgány budou schopny a ochotny poskytnout pomoc i přesto, že pochází z Abcházie, a přestože dlouhou dobu v zemi vůbec nežil. To však žalovaný neučinil. Žalovaný sice v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedl, že v Gruzii existují možnosti pro vnitřně vysídlené osoby v podobě reintegračního asistenčního programu, nijak však tuto skutečnost nezasadil do individuálních okolností žalobcova příběhu.
36. Žalobce v průběhu řízení před soudem navíc zpochybnil, zda jej lze vůbec považovat za státního příslušníka Gruzie, a za tímto účelem sám požádal velvyslanectví uvedené země, aby mu bylo vystaveno potvrzení o jeho skutečném statutu („ohledně jeho stavu jako vnitřně vysídlené osoby“), které však do rozhodnutí soudu neměl žalobce k dispozici. Vystaly tak pochybnosti o řádně zjištěném skutkovém stavu, a tedy správnosti posuzování možnosti bezpečného návratu žalobce do Gruzie jakožto jeho údajné zemi původu, potažmo naplnění principu *non-refoulement* (principu nenavracení), jakožto jednoho ze základních principů mezinárodního uprchlického práva a mezinárodního závazku, který se ČR

zavázala dodržovat, a též jednoho z důvodů pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a zákona o azylu. Tyto pochybnosti bude žalovaný povinen v dalším řízení odstranit a postavit najisto, jaký je žalobcův status, neboť tato skutečnost má zásadní vliv na to, ve vztahu ke které zemi má být žádost žalobce o mezinárodní ochranu posouzena. Pokud se potvrdí, že žalobce nebyl státním příslušníkem Gruzie, ale osobou bez státní příslušnosti, bude muset být žádost žalobce o mezinárodní ochranu posouzena ve vztahu k zemi jeho posledního trvalého bydliště, kterým byla Ukrajina. Naopak, nepotvrdí-li se tzv. „státní bezdomovectví“ žalobce a žalobce bude potvrzen jako státní občan Gruzie, bude na žalovaném, aby podrobně odůvodnil možnost bezpečného návratu do Gruzie jakožto osoby pocházející z Abcházie, dlouhodobě žijící na Ukrajině, případně možnosti žalobce vnitřního přesídlení v Gruzii s ohledem na individuální okolnosti případu žalobce, na základě dostatečných podkladů k zemi původu.

V. Závěr a náklady řízení

37. Na základě shora uvedeného posouzení žalobních námitek dospěl soud k závěru, že napadené rozhodnutí je nezákonné, proto jej soud zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 1 a 3 s. ř. s. Právním názorem vysloveným v tomto rozsudku je žalovaný v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V novém rozhodnutí tak bude žalovaný povinen zabývat se žádostí žalobce poté, co doplní skutkový stav o podklady, o které se bude opírat jeho přezkoumatelně zdůvodněný závěr o tom, zda je v případě žalobce možný bezpečný návrat do Abcházie, z níž pochází, či nikoliv, resp. zda je v jeho případě možné vnitřní přesídlení.
38. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Náklady, které vznikly žalobci, jsou tvořeny náklady právního zastoupení za dva úkony právní služby advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. (příprava a převzetí zastoupení, účast při jednání). Sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu částku 3.100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) advokátního tarifu v rozhodném znění), celkem tedy 6.200 Kč. Dále soud jako součást odměny zástupce žalobce přiznal dvě paušální částky ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu v rozhodném znění), tj. 2 x 300 Kč. Jelikož právní zástupce žalobce uvedl, že není plátcem DPH, soud mu částku odpovídající uvedené dani nepřiznal. Celkem tedy žalobci náleží náhrada nákladů řízení ve výši 6.800 Kč, kterou je žalovaný povinen žalobci zaplatit k rukám jeho zástupce, JUDr. Petra Adámka, advokáta, do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 25. října 2021

Mgr. Darina Michorová
samosoudkyně